

# הַאֲשָׁכּוֹל הָעֵנָק וְהַצִּנּוֹנוֹת שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

ספור מופלא על ברכת השם מתוך התלמוד הירושלמי (מסכת פאה)





## רבי יהודה הנשיא פוגש את רבי פרידא

רבי יהודה הנשיא אהב מאוד את ארץ ישראל וחפש תמיד לראות את נסי השם.  
יום אחד, הוא בקש מחברו:

"האם תוכל להראות לי את אשכול הענבים המיוחד שגדל בכפרם שלך?"  
רבי פרידא שמח: "בודאי!"





## צוֹעֲדִים בְּאֶרֶץ הַקּוֹדֶשׁ

הֵם יֵצְאוּ לְדֶרֶךְ. בְּכָל  
צֵד שְׂצַעֲנֵדוֹ, מוֹדִים לַשֵּׁם  
יְתִבְרַךְ עַל הָאֶרֶץ הַטּוֹבָה.  
קִרְנֵי הַשֶּׁמֶשׁ לְטָפוּ אֶת  
הַהָרִים בְּאוֹר שֶׁל קִדְשָׁהּ.  
אֶךְ פְּתֹאוֹם, הֵם עֲצָרוּ.  
מִשְׁהוּ גָדוֹל עָמַד מִמּוֹל!



**סַכְנָה לַכָּרֶם: שׁוֹר עֶנֶק מִמּוֹל!**  
עוֹד לִפְנֵי שְׁהִגִּיעוּ לַכָּרֶם, רַבִּי נִבְהַל מְאֹד. מִרְחוֹק, בֵּין  
הַגִּפְנִים, נָחָה צוּרָה אֵימָה וְעִנְקִית, בְּגֵדֵל שֶׁל שׁוֹר כֹּבִיר!  
רַבִּי צָעַק בְּדֹאגָה: "אוֹי! הָאֵם הַשׁוֹר הָעֶנֶק הַזֶּה לֹא מַחְבֵּל  
וְהוֹרֵס אֶת הַכָּרֶם שְׁלֹךְ?!"



## פלא הבריאה: זהו האשכול!

רבי פרידא חיד, הביט לשמים בהודיה ואמר לרבי: "רבי, זה בכלל לא שור... זהו האשכול שבאת לראות!" אשכול ענבים אחד שגדל לממדים עצומים. איזו ברכה נפלאה מאת השם!

# הַשְׂוֹאֵת גְּדָלִים: מַהוּ גְּדָל הָאֶשְׁכּוֹל?

הָאֶשְׁכּוֹל בַּכֶּרֶם שֶׁל רַבִּי פְּרִידָא:



- גדל: כמו שור מלא!
- משקל: כבד ועצום. כוחה של השגחת השם על אדמת ישראל!

אֶשְׁכּוֹל עֲנָבִים רָגִיל:



- גדל: נכנס לכף היד.
- משקל: קל וקטנטן.



## שמחת הארץ וצער המקדש

רבי ראה את הברכה, אך פתאום בכה. הוא נזכר שבית המקדש חרב.  
הוא קרא את הפסוק משיר השירים: "עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו".  
הוא אמר לארץ ישראל: "המלך התרחק כי המקדש חרב, ואתת עדין  
ממשיכה לתת פרות כאלו אדירים וחזקים?"

# הַאֲשָׁכּוֹל נֶעְלָם מִן הָעֵין

מִיד כְּשֶׁרָבִי אָמַר אֶת הַמַּלִּים  
הָאֵלֹ, קָרָה דָּבָר פֶּלֶא.  
הֵם חִפְּשׁוּ אֶת הַאֲשָׁכּוֹל וְהוּא  
פָּשׁוּט... נֶעְלָם! לֹא נִמְצָא עוֹד.  
מִשְׁמִים רָמְזוּ: כְּשִׁיבְנָה בֵּית  
הַמִּקְדָּשׁ בַּמִּהְרָה בִּימֵינוּ,  
נִזְכֶּה לִרְאוֹת שׁוֹב אֶת כָּל  
הַבְּרָכָה הַשְּׁלֵמָה!



# שנה חדשה, משא כבד של ברכה



הזמן חלף, ועברה שנת השמיטה (שנה שבה האדמה נחה). הגיעו  
הימים שבין ראש השנה ליום הכפורים של השנה החדשה. לפתיע,  
לפתע, הביאו לפני רבי משא אדיר שדרש גמל שלם כדי לסחב אותו!



## צנונות בגדל ענק!

על הגמל לא היו עשרות שקים... היו שם רק שני צנונות! הם היו כל כך ענקיים וכבדים, ששניהם יחד היו שווים למשא של גמל שלם.  
אנשים הביטו למרום ואמרו: "מה רבו מעשיך השם!"

# שאלת רבי: האם היבול מותר באכילה?

רבי ראה את הפלא, אבל כפוסק  
הלכה שאל שאלה קשה:

"רגע! הרי אנו מיד אחרי שנת  
השמיטה. האם הצנונות האלו  
צמחו מעצמם בשמיטה?"

ירקות שצמחו בשמיטה נקראים  
ספיחים ואסורים באכילה.  
"האם הם אסורים?!"



## פתרון מן השמים: נס הצמיחה המהירה!

החקלאים חיכו וענו מיד:

"חלילה כבוד הרב! לא עבדנו  
בשמיטה הקדושה."

"הזרעים נזרעו רק אחרי ראש  
השנה החדש!"

הצנונות עברו נס – הם גדלו  
לממדים כאלו בתוך ימים ספורים  
בלבד, בזכות שמירת השמיטה!



# ציר הזמן של הנס וההלכה איך נולד הנס הגדול?

שנת שמיטה: האדמה  
נחה, היהודים לומדים  
תורה ובוטחים בשם.



ראש השנה:  
השנה השמינית מתחילה.  
מוֹתָר לזָרַע שׁוֹב!



יָמִים סְפוּרִים בְּלִבָּד:  
הַזָּרְעִים קִבְּלוּ שֹׁפַע אֲדִיר מֵהַשֶּׁם  
וְצִמְחוּ מִיָּד לְצִנּוֹנוֹת עֶנְק!



## פֶּסֶק הַהֲלָכָה שְׁמִשְׁמַח אֶת יִשְׂרָאֵל

כשרבי שמע שהצננות הענקיים גדלו מאחרי ראש השנה,  
הוא שמח מאוד. באותה שעה תקן רבי הלכה חדשה:  
יותר לקנות ולאכל ירקות מיד במוצאי שנת השמיטה!

כי עכשו כולם ראו שהשם יכול להצמיח יבול  
חדש במהירות של ימים בודדים.



# סיכום: שלשה לקחים מפלאי ארץ ישראל

מה אנו לומדים מהסיפורים בתלמוד הירושלמי?

אהבת השם לארץ: ארץ ישראל היא ארץ  
מיחדת, השם משגיח עליה תמיד באהבה.



שכר למצוות: כשאנחנו שומרים במסירות על  
המצוות (כמו השמיטה), נזכה לברכת השם.



צפייה למקדש: נמשיך להתפלל לבניין בית  
המקדש, כדי לראות את כל נסי ארץ ישראל  
בשלמותם!

